

God heeft geen voorkeur!

Een hoger doel

Op zoek naar God,
jezelf en elkaar

Alleengaanden WegWijs

biibel
studie
bond
lezenlerenleven

september oktober 2021,
jaargang 75, nr. 5

- 4 **Single in de kerk** | Aukelien van Abbema
Bijbelstudie Aukelien van Abbema leest in Genesis 2 dat het goed is iemand aan je zijde te hebben. Als single mis je dus terecht iemand naast je. Paulus' woorden in 1 Korintiërs 7: 9 zijn een bevrijdende boodschap: singles en stellen zijn welkom in de gemeente.
- 8 **Verbondenheid** | Aukelien van Abbema
Uitwerking Het advies van bidden en wachten van sommige mensen in de kerk blijkt veel genuanceerder te liggen. Door te gaan oefenen met daten, met mensen ontmoeten en openstaan voor nieuwe contacten kun je aan de slag gaan. Zo ga je op zoek naar verbondenheid.
- 12 **Met Jezus' ogen naar anderen kijken** | Frits Tromp
Interview In relaties draait het om verbinding en eerlijkheid ook richting jezelf. Mensen zijn gemaakt om liefde uit te delen, zoals God ons liefheeft zegt Cocky Drost als relatiecoach. Het gaat wat kwaliteit van relaties betreft ook over de inner circle, mensen met wie je een diepere connectie hebt. Frits Tromp heeft Corine Nagel en Hans Zwanenburg gevraagd hoe het is om single te zijn. Hoe zij daar mee omgaan lees je in twee korte interviews.
- 16 **Vluchtelingenkerken** | Huib Noordzij
En zó voort In deze bijdrage over de synode van Emden wordt uitgelegd waardoor bindende afspraken gemaakt konden worden over de geloofsleer en de regering van der kerk. De vluchtelingen leerden hun geloof inhoudelijk te overdenken. Bovendien was er behoefte aan onderlinge adviezen en regelgeving.

Verder

Efebe	11
WWWenzo	14
Met luide Trom(p) Stef Bos	15
Verbeelding verwoord Afhankelijk en toegewijd	18
Aan het Woord Onafgeleide aandacht voor God	20
Boeken	21
Kroonjuwelen <i>WegWijs</i>	24
Op de klank af Bubbels	26
In het volgende nummer	27

En bovenal, kled u in de liefde, dat is de band die u tot een volmaakte eenheid maakt

Kolossenzen 3: 14

Gemis en verbondenheid

De vakantie is voorbij, het begin van het kerkelijk jaar ligt voor ons. Het lijkt er op dat we daarin weer wat meer met elkaar kunnen gaan ondernemen. Er mogen steeds meer mensen in de kerk de diensten bijwonen, we mogen bij voldoende ventilatie voorzichtig met elkaar zingen, het kinderen jeugdwerk kan opgestart worden en ook Bijbelstudiegroepen kunnen weer bij elkaar komen. In de afgelopen periode hebben we op allerlei manieren geprobeerd kerk te zijn. Thuis als gezin luisteren naar de kerkdiensten via de laptop of TV, deelnemen aan Bijbelstudie via Teams of andere mediavormen, het lukte allemaal wel. Maar live is natuurlijk veel fijner, we missen elkaar, dat hoor je van alle kanten! Gemis en verbondenheid, daar gaat het in dit nummer van *WegWijs* over.

Aukelien van Abbema beschrijft in haar artikelen op een prachtige, open wijze hoe het is om alleen te zijn. Alleen te zijn zonder partner, alleen te zijn binnen de kerk... hoe anderen over het algemeen klaar staan met goed gemeente adviezen en opbeurende woorden waar je eigenlijk niks mee kunt... hoe lastig het is om de verbondenheid aan te gaan en te voelen.

*In verbondenheid
op zoek naar God*

Daarbij vertelt ze ook wat je hier zelf, wat we hier met elkaar, aan kunnen doen. Ze schrijft: "Ik kon aan de slag met mijn verbondenheid vergroten al voor ik mijn man ontmoette", en ook "single zijn gaat niet alleen jezelf aan, dat gaat iedereen om je heen ook aan. Net als getrouwd zijn trouwens. Dat doe je ook niet in je eentje, en zelfs niet altijd met z'n tweeën. Daar heb je ook anderen bij nodig die je opbouwen, feedback geven, kritische vragen durven te stellen."

In verbondenheid. Op zoek naar God, jezelf en elkaar. Dat is denk ik onze levensopdracht als mens. Daar is geluk te vinden, en geloof, en waarheid, en liefde. Wat een prachtig onderwerp om dit jaar de Bijbelstudie in je gezin, in verenigingsverband of binnen je kring mee op te starten. Een goede Bijbelstudie, onder Gods zegen, toegewenst.

*Trudy van der Boom-Los,
één van de twee voorzitters van de Bijbelstudiebond*

Single in de kerk

‘God heeft voor jou de ware. Staat in de bijbel’. ‘Je moet zo blij zijn met God dat een man vanzelf naar je toe komt’. ‘Je moet bidden en wachten’. ‘Je moet het loslaten. Echt waar. Heeft bij mij ook gewerkt. Toen ik het losliet vond ik mijn man!’ ‘Het huwelijk is ook niet alles’. ‘Jezus was ook single’. ‘Het is beter niet te trouwen. Paulus zegt het zelf’. De goed bedoelde ‘spirituele’ adviezen die je als single krijgt zijn niet van de lucht. Klaarblijkelijk zijn ze zelfs allemaal in de bijbel te vinden. Daarom deze Bijbelstudie. Want staat er wat er staat?

Laten we beginnen bij het eerste deel van de adviezen. Die zijn gericht op ‘de ware’ vinden en hoe God je dat zou laten doen. Er is vreselijk veel te zeggen over single zijn in de bijbel. Daarom heb ik er een heel boek over geschreven. Maar in dit verhaal wil ik me beperken tot het begin en het eind. Genesis 2:18, Het is niet goed dat de mens alleen is, en 1 Korinthiërs 7:9, Het is beter niet te trouwen. Die twee teksten geven zo in een zin gezet direct het spanningsveld weer. Moeten we nou trouwen of niet? Is alleen zijn beter of juist niet goed? Wat wil God hier zeggen?

Laten we beginnen bij het begin. Genesis 2 vers 18: ‘God, de HEER, dacht: Het is niet goed dat de mens alleen is, ik zal een helper voor hem maken die bij hem past’ (NBV). Als je de hele passage leest met hoofdstuk 1 erbij dan lees je over God die de hemel en de aarde maakte. En alles wat Hij maakte vond Hij goed. Heel

erg goed zelfs. Dus als God de HEER, voor de zondeval zijn entree heeft gemaakt, zegt dat iets niet goed is dan is dat een forse uitspraak. Hoezo niet goed? Was er iets *niet* goed voor de zondeval? Maar God had het toch zelf zo gemaakt?

Over tijdsoverlap en manieren van opschrijven in de bijbel valt veel te debatteren, zeker in theologenland. Maar als je even naar de kern van dit stukje kijkt dan zie je dat God linksom of rechtsom wilde benoemen en benadrukken dat er iets essentieel mis was met een mens alleen. Of niet mis, want de mens die hij had gemaakt had hij al mooi en goed gemaakt. Maar er was iets mis in het missen van die mens. In het missen van een maatje, iemand die bij hem paste, een helper, een gelijke, iemand aan zijn zijde.

Voor mij als single gaf dit in de bijbel lezen en zien erkenning. Ik mis dus terecht iemand naast me! Dat is een

goed verlangen, een heilig gemis, een van God gegeven verlangen waar ik mee aan de slag mag. Ik hoef niet te doen alsof ik het allemaal maar oké vind, alsof ik mezelf genoeg vindt. Ik mag iemand missen. Dat gaf lucht en herkenning en erkenning. En dat gaf me een taal naar mensen om me heen. Ik mis iemand. Adam ook! Ik ben niet gek. En God zei al tegen Adam dat het inderdaad niet goed was dat hij alleen was dus dat dat missen mocht. Nou had Adam

Je bespaart jezelf mogelijk een hoop ellende door je niet te hechten aan mensen

verder mazzel want die ging een dutje doen terwijl God de ideale partner voor hem maakte. Let wel, dit was nog steeds vóór de zondeval dus Eva zal zonder twijfel de ware geweest zijn. Ze was ook de enige maar dat terzijde.

Tussen 1947 en 2017 is het aantal mensen dat alleen woont, de zogenaamde alleenstaanden, gegroeid van 285 duizend naar bijna 3 miljoen, ofwel van 5 naar 22 procent van alle meerderjarige Nederlanders en 45 procent van alle huishoudens is daarmee een eenpersoonshuishouden (al dan niet met kinderen). En de komende drie decennia zet die trend zich voort: de bevolkingsprognose van het CBS voorziet dat er in 2047 3,6 miljoen alleenstaanden zullen zijn op een meerderjarige bevolking van bijna 15 miljoen. Bijna 1 op de 4 volwassen inwoners zal dan dus alleenstaand zijn. (Bron CBS)

Tips voor kerken:

- Praat net zo vaak over single zijn als over het huwelijk. Normaliseer single zijn maar daag singles ook uit: wil je trouwen? Ga dan aan de slag! Doe je relatiehuiswerk, ga daten, verbind je met anderen.
- Normaliseer ook het huwelijk, hemel het niet op en haal het niet neer. Het is een van God gegeven verbintenis die door mensen vormgegeven wordt en dus zowel prachtig als lastig kan zijn.
- Organiseer single uitjes zowel voor de ontmoetingen als voor het delen van de realiteit van single zijn.
- Ondersteun single ouders, vraag ze wat ze nodig hebben.

Zo makkelijk gaat het vinden van een partner tegenwoordig niet meer. Maar de kern van Genesis 2 is dus: iemand aan je zijde hebben is een goed iets. God schiep Eva voor Adam, uit Adam, om samen de wereld te besturen.

Spoelen we door naar het Nieuwe Testament. Wat we in dat doorspoe-len overigens zien is heel veel hele slechte en moeilijke huwelijken. Dus zo mooi als het begon, zo mooi was het al heel snel niet meer en zo goed als God het huwelijk bedoeld had werd het door mensen meestal niet uitgevoerd. Misschien mede daarom dat Paulus in 1 Korintiërs 7:25-28 benoemd dat het huwelijk ook niet altijd geweldig is. Eigen ervaring wellicht? Hij moest getrouwd zijn geweest om rabbi te hebben kunnen worden. Maar op het moment dat hij dit schrijft legt hij duidelijk uit dat hij alleen is en dat hem dat wel bevalt.

²⁵Voor de ongehuwden heb ik geen voorschrift van de Heer, dus ik geef mijn eigen mening, als iemand die door de barmhartigheid van de Heer betrouwbaar is. ²⁶Ik meen dat het van wege de huidige beproevingen voor een mens goed is te blijven wat hij is. ²⁷Hebt u een vrouw beloofd met haar te trouwen, verbreek die belofte dan

niet; bent u niet gebonden aan een vrouw, zoek er dan ook geen. ²⁸Het is weliswaar niet zo dat u door te trouwen zondigt, en ook wanneer een meisje trouwt zondigt ze niet, maar het huwelijk wordt een zware belasting die ik u graag zou besparen.” (NBV 1 Kor 7:25-28)

Voor ons klinkt dit redelijk neutraal, misschien wat wonderlijk. Waar heeft Paulus het over. Natuurlijk kun je kiezen om niet te trouwen. Maar in die context, in die tijd, in die cultuur is dit een revolutionaire uitspraak. Dit is ongehoord! Alle oudere vrouwen in de gemeenschap zullen over hem heen gevallen zijn. Zij beschouwden het als hun taak te zorgen dat geen enkel lid van de gemeente onge-trouwd bleef! Van oudsher was hen met de paplepel ingegeven dat het hoogste doel van een vrouw was te trouwen en kinderen te krijgen. Want de Messias moest immers nog komen! En je zou maar een kans mislopen om een zoon te krijgen die de Messias kon zijn, of de vader van de Messias. Trouwen was van absoluut levensbelang voor de voortzetting van de gemeenschap en voor de komst van Christus, en zeker de oudere dames zagen het als hun levensdoel om ervoor te zorgen dat niemand alleen bleef.

Nee, zegt Paulus hier, de enige ware Christus is er al! Trouwen is dus per definitie niet meer nodig. Het mag wel, en als je getrouwd bent moet je er beslist geen punt achter zetten. Maar je hoeft niet meer te trouwen. Je mag er ook voor kiezen alleen te blijven en dan ben je ook een volwaardig lid van de gemeenschap. Bovendien, in de huidige tijd (er was sprake van ernstige christenvervolging) is het misschien zelfs wel een betere keus om niet te trouwen. Je bespaart jezelf mogelijk een hoop ellende door je niet te hechten aan mensen of kinderen die je vervolgens voor je ogen vermoord kunt zien worden. Het was een bevrijdende boodschap aan de eerste gemeente. Wij mogen samen gemeente zijn, getrouwd en ongetrouwd, zonder de singles in ons midden op te juttten om te trouwen.

Die bevrijding ligt er nog steeds. Er is geen opdracht meer om te trouwen. Maar als er een verlangen is om te trouwen, dan mag dat er ook zijn. Zo rond Paulus zijn verhaal af: beter trouwen dan doodongelukkig worden van gemis. God heeft geen voorkeur! Singles en stellen zijn allebei welkom.

.....

Aukelien van Abbema, gezondheidszorgpsycholoog en Emotionally Focussed therapist (EFT) voor stellen en singles

Samenvatting

Twee teksten geven een spanningsveld weer: het is niet goed dat de mens alleen is (Gen. 2: 18) en het is beter niet te trouwen (1 Kor. 7: 9). God had alles goed gemaakt, maar toch was er iets mis in het missen van een maatje. Dit te lezen in de Bijbel gaf Aukelien van Abbema erkenning. Je mist dus terecht iemand naast je. Dan Paulus' uitspraak in 1 Korinthiërs 7. Het was in die cultuur een revolutionaire uitspraak. De Messias moest immers nog komen. Paulus zegt dat de enige ware Christus er al is. Trouwen is niet meer nodig. Er is geen opdracht meer om te trouwen.

Begin november publiceert Beleefmee.nl een online interview met Aukelien van Abbema. Scan de QR-code om het gesprek te kunnen bekijken.

HOOFD

HART

HANDEN

- Vrouwen die ongehuwd blijven, lijken in de Bijbel nauwelijks voor te komen (behalve misschien de dochter van Jefta). Alleenstaande vrouwen zijn meestal weduwen en soms prostituees. Hun leven was in bijbelse tijden niet makkelijk. Zoek daar eens iets over op.
- (Mogelijke) alleenstaanden in de Bijbel zijn Mirjam, de dochter van Jefta, Naomi, Jeremia (16:1-2), Daniël, Johannes de dooper, Anna, Martha, Maria en Lazarus, Maria Magdalena, Jezus, Paulus, Lydia, Dorcas. Kies een persoon die je aanspreekt. Bestudeer de bijbelse gegevens. Wat zal het ongehuwd zijn voor die persoon hebben betekend?
- Misschien wil je 1 Timoteüs 5:3-16 onderzoeken. Deze tekst gaat over de zorg voor weduwen in Efeze. Het is een lastig gedeelte omdat er niet veel bekend is over de situatie destijds. Voor de uitleg van prof. J. van Bruggen kun je googelen op: [kerkrecht.nl Weduwen in ere](http://kerkrecht.nl/Weduwen%20in%20ere).
- Lees 1 Korintiërs 7:25-40. Het lijkt vaak alsof alleenstaanden wat uit te leggen hebben. Waarom vindt Paulus dat juist mensen die trouwen iets hebben uit te leggen?
- Het gezin wordt wel de hoeksteen van de samenleving genoemd. Wat vind je van die uitspraak? Is het gezin ook de hoeksteen van de kerk? En van Gods koninkrijk? Lees bijvoorbeeld Matteüs 22:30 en Marcus 3:31-35.
- Hoe is de samenstelling van je bijbelstudiegroep? Alleenstaand, gehuwd, samenwonend? Heb je het gevoel dat je veilig en vrijuit kunt spreken? Of ben je bang om iemand voor het hoofd te stoten of om zelf gekwetst te worden?
- Kun je goed alleen zijn?
- Ben je single of ben je een tijd (je) single geweest? Wat vind/vond je leuk aan je leven als alleenstaande? En wat minder leuk? Wat betekent/betekende de kerk in jouw situatie?
- Van Abbema noemt in haar artikelen heel wat adviezen voor singles. Welke vind je (een beetje) zinvol en welke minder nuttig?
- Van Abbema stelt dat veel alleenstaande mannen de kerk verlaten als ze een jaar of 25/30 zijn. Herken je dat? Hoe zou dat komen?
- Alleenstaanden geven vaak aan dat de kerk erg is gericht op gezinnen. Is dat in jullie gemeente ook zo? Waaruit blijkt dat? Is het te vermijden? Hoe bevorder je dat iedereen zich zoveel mogelijk deel van Gods gezin voelt?
- Kijk bij het koffiedrinken na de dienst om je heen. Maak contact en een praatje met iemand die daar alleen is. Ook als je denkt dat hij/zij met andere gemeentelieden is meegekomen. Ook als die persoon zelf geen initiatief neemt. Ook als...
- Ga als echtpaar of gezin tijdens de kerkdienst eens niet naast elkaar zitten.
- Wat zou je tegen alleenstaanden willen zeggen?
- Wat zou je tegen gehuwden willen zeggen?

CITATEN

Vluchten in een relatie omdat je niet alleen kunt zijn, is eigenlijk vluchten voor jezelf.

Hein Pragt

Het is niet waar dat je geluk van je huwelijk afhangt. Dat is een verwachting die het huwelijk helemaal niet kan waarmaken.

Mark Veurink

Het leven als alleenstaande zou slechts een onderdeel van je levensreis kunnen zijn, maar zelfs een stukje is een geschenk, een gave.

Elisabeth Elliot

In mijn omgang met voorgangers heb ik ontdekt dat drie op de vier langdurige en ernstige moeilijkheden in hun gezin hebben. Ik raak er meer en meer van overtuigd dat een reden hiervan is, dat deze broeders bedieningen hebben aanvaard die eigenlijk bedoeld waren voor ongehuwde mannen.

Derek Prince

Een gelukkig huwelijk is de vereniging van twee vergevingsgezinde mensen.

Ruth Graham

Verbondenheid

Toen ik 12 jaar geleden voor het eerst openlijk durfde te praten over mijn moeite met single zijn in mijn kerk ging er een wereld voor me open. Al jaren dacht ik dat ik de enige sukkel was die geen vriendje kon vinden. En dat ik de enige christelijke single was die zo'n moeite had met single zijn omdat ik niet genoeg in God geloofde. Omdat ik niet genoeg bad, het niet genoeg los liet en niet genoeg had aan Jezus als mijn beste vriend. Dat ik dus faalde als christen en faalde als vrouw.

Maar toen ik dit heel voorzichtig met de mensen om mij heen ging delen, getrouwde vrienden, single vrienden, mensen van het pastoraat, bleek dat ik zeker niet de enige was. En dat ik ook helemaal niet faalde. En dat het eigenlijk best normaal was om een partner te willen. Verder kwam ik er achter dat ik daar zelfs actief naar op zoek kon gaan, actiever dan ik tot dan toe gedaan had in ieder geval.

Bidden en wachten, dat was het advies van sommige mensen in mijn kerk. Misschien wel van de meeste. Maar zodra ik daar kritische vragen over ging stellen bleek dat advies veel genuanceerder te liggen. Of gewoon een heel dom advies te zijn. Want wat in het leven komt naar je toe door te bidden en te wachten? Een huis? Een baan? Vrienden? Waarom zou een partner dan wel naar je komen? Natuurlijk, een enkeling heeft die ervaring. Sommige mensen hebben er

zelfs een boek over geschreven, over hoe perfect ze gebeden en gewacht hadden en dat God toen de ware bracht. Maar zelfs die mensen zullen beamen dat vanaf het ontmoeten van die zogenaamde ware er werk aan de winkel was. Veel werk zelfs meestal. Hoe heiliger de eerste ontmoeting, hoe harder er gewerkt moest worden aan het huwelijk dat daar uit ontstond (vraag het bijvoorbeeld Rick en Kay Warren of Nicky en Sila Lee). Al die huwelijksboeken zijn er niet voor niets. Maar dat ik voor het zo ver was al aan de slag kon was mij niet duidelijk. En was heel bevrijdend.

Ik kon aan de slag met mijn verbondenheid te vergroten al voor ik mijn man ontmoette. Ik kon mij meer verbinden met God, maar zeker ook met de mensen om mij heen. In mijn kerk, in mijn vriendenkring, in mijn familie. Door minder te klagen over mijn single zijn en meer te delen hoe ik me er echt bij voelde, waar ik

over twijfelde, waar ik mee aan de slag wilde. Door te gaan oefenen met daten, met mensen ontmoeten, met openstaan voor nieuwe contacten. En juist door het doen verdiepten zich de contacten die ik al had. Ik bouwde een team op, een groep vrienden die ik expliciet toestemming gaf mijn date proces te volgen en mij opbouwende feedback te geven na een date. Met mij mee te denken of iemand echt bij mij paste. Zodat, toen degene zich aandiende met wie ik uiteindelijk bleek te trouwen, ik diegene niet na een date afwees omdat hij te jong was, of niet de juiste opleiding had. Omdat mijn team mij terecht terugfloot en mij opdroeg die jongen nog een kans te geven, en daarna nog één. En ik na drie dates niet meer terugwilde.

Lang verhaal kort: single zijn gaat niet alleen jezelf aan, dat gaat iedereen om je heen ook aan. Net als getrouwd zijn trouwens. Dat doe je ook niet

Liefde is net als water,
je hebt het elke dag opnieuw nodig

in je eentje, en zelfs niet altijd met z'n tweeën. Daar heb je ook anderen bij nodig die je opbouwen, feedback geven, kritische vragen durven te stellen. We zijn mensen, geschapen

Wat in het leven komt naar je toe door te bidden en te wachten

om ons leven te delen in de breedste zin van het woord. Niet alleen met een partner, maar ook met kinderen, vrienden, familie, kennissen, burens, collega's. We hebben elkaar nodig om tot grotere dingen te komen.

Er zijn twee soorten singles: degenen die willen trouwen/een relatie willen, en degenen die liever alleen blijven. Ik hoorde duidelijk tot de eerste categorie. Maar ook die categorie is veel breder dan alleen de single jonge dames in de kerk. Mensen die alleen zijn komen te staan door scheiding of overlijden van hun partner, single ouders, tieners die op zoek zijn. Het verlangen naar een relatie is niet leeftijdsgebonden, verdwijnt meestal niet met het ouder worden voor de meeste mensen of omdat je al een partner hebt gehad. Wel is het zo dat mensen soms zulke slechte ervaringen hebben met relaties dat ze

liever alleen blijven. Dan zouden ze kunnen zeggen dat ze bij categorie 2 horen, single en dat is ook prima.

Maar soms verschuilen mensen zich daar ook wat te makkelijk achter. Vooral mannen rond de 30/40 kunnen rustig beweren dat het vanzelf wel op hun pad komt maar dat het zo ook prima is. Als je dan door vraagt blijken ze wel op datingsites te staan maar nooit zelf actief iemand te benaderen. De meeste single vrouwen moeten horen dat ze oké zijn zoals ze zijn. Dat ze het goed doen, dat ze geliefd zijn, dat ze genoeg zijn en dat ze mogen verlangen naar een partner. De meeste single mannen daarentegen moeten horen dat ze aan de slag moeten, moeten een aanmoediging of, zoals een vriend van mij altijd zegt, 'schop onder hun kont' hebben. Die mogen juist wel wat actiever op zoek zijn.

Waar zijn de single mannen in jullie kerk? Vaak haken ze af rond hun 25e/30e als ze nog single zijn. Veel single vrouwen vragen mij: ik wil best daten, maar er zijn geen mannen, waar zijn ze? Buiten de kerk vermoed ik. In de kroeg? Op het voetbalveld? Op hun werk? Ik weet het ook niet precies. Wel weet ik dat er een enorme opdracht ligt voor

kerken om de 20% singles die er in de maatschappij zijn te vinden en aan te trekken en/of binnen te houden als kerk. En voor de singles die er zijn om zich veel meer te laten horen om dat doel ook te bereiken.

Terug naar het thema verbondenheid. Op zoek naar God, jezelf en elkaar. Dat is denk ik onze levensopdracht als mens. Daar is geluk te vinden, en geloof, en waarheid en liefde. Zo vind ik mijn man als het goed is dagelijks opnieuw, en hij mij, maar ik ook God, mezelf en de mensen om me heen. Liefde is net als water, je hebt het elke dag opnieuw nodig. 'De liefde vinden' is dus ook een onzinnige uitspraak, net als 'het geluk vinden' trouwens. Dat doe je niet één keer goed om er dan voor de rest van je leven gelukkig en geliefd mee te zijn. Dat doe je elke dag opnieuw in momenten van Kairos, God gegeven tijd buiten de tijd. Kleine, mooie, prachtige momenten. Dat mocht ik al leren voor ik mijn man ontmoette, en met die wijsheid ben ik nog dagelijks blij.

.....

Aukelien van Abbema, gezondheidszorgpsycholoog en Emotionally Focussed therapist (EFT) voor stellen en singles

Samenvatting

Na openhartige gesprekken over de moeite met single zijn kwam Aukelien van Abbema er achter dat ze niet de enige single was en niet faalde als christen en als vrouw. Je kan zelf actief op zoek gaan naar een partner. Single zijn gaat niet alleen jezelf aan, maar iedereen om je heen. Ga aan de slag met het vergroten van verbondenheid, met God, maar ook met mensen om je heen. Aukelien bouwde een team op, een groep vrienden die toestemming kreeg om het date proces te volgen en opbouwende feedback te geven. Zo komt ze tot het thema verbondenheid, op zoek naar God, jezelf en elkaar.

Efebe

*Wat mij omhelst zijn de muren
van deze gehorige kamer,
wat mij omhelst zijn de burens
met hun vertrouwde geluiden,*

*wat mij omhelst zijn de straten
met hun eb en vloed aan geruchten,
wat mij omhelst is het praten
dat opspringt tegen de huizen,*

*wat mij omhelst is het voorjaar
met zijn luid roepende vogels,
en ik, ik omhels niet, onhoorbaar,
ik ben een besloten gezelschap.*

Jaap Zijlstra

*Uit: Verzamelde Gedichten
Kok-Kampen 2010*

Met Jezus' ogen naar anderen kijken

“Het gaat om verbinding. En om eerlijkheid, ook richting jezelf.”

In een paar woorden legt relatiecoach Cocky Drost uit waar het om draait binnen relaties. Duurzame relaties, die niet alleen bestaan tussen getrouwde stellen.

Ik heb onlangs Dé Singlecursus gelanceerd, een cursus van 19 video's om een betere relatie met jezelf te krijgen,” zegt Drost. Deze Singlecursus is gebaseerd op gesprekken die de coach had met singles en koppels. “Op relaties ligt een enorme druk. Je hoort het aan de vragen die we aan elkaar stellen. ‘Heb jij al een relatie?’ vragen we. Alsof het hebben van een partner de norm is. Je mankeert niks als je geen levenspartner hebt.”

Het is biologisch ook wel verklaarbaar dat de maatschappij is ingericht op stellen, omdat we gemaakt zijn om

ons voort te planten, zegt Drost. Volgens haar is het een menselijk mechanisme om te vragen naar je partner. Waar het volgens Drost over gaat, is om de druk van een partner weg te halen. In de maatschappij is het hebben van een relatie een eindstation, terwijl dat dus zeker niet zo hoeft te zijn. “Sommige singles willen heel graag een relatie, en die pijn van het gemis mag er zijn.” De vraag is hoe je als alleenstaande er in staat. “Het verheerlijken van het single-schap is het andere uiterste, en dat is het ook niet. Het gaat niet om de egoïstische kant van het alleen zijn of dat een gezin of een

relatie meer waarde heeft dan het single zijn,” zegt de coach en relatie-deskundige. Mensen zijn gemaakt om liefde uit te delen, zoals God ons liefheeft. De onderlinge verhoudingen tussen mensen is breder dan alleen tussen man en vrouw. “Zonder me te willen mengen in een theologische discussie,” benadrukt Drost, “maar het gaat om verbindingen. Romantiek is mooi, maar niet noodzakelijk om elkaar lief te hebben.”

De kwaliteit van relaties gaat dus ook over de zogenoemde 'inner circle'. “Je komt in je leven misschien drie of vier mensen tegen met wie je een diepere

Corine

De 37-jarige single Corine Nagel heeft geleerd om te kijken naar de mooie dingen. “In mijn twintiger jaren was ik niet zo bezig met relaties,” vertelt Nagel. “Die jaren was ik vooral bezig met studie, een eigen leven opbouwen. Nu is mijn leven inmiddels 'gestabiliseerd'.”

De laatste tien jaar ongeveer is voor Nagel een relatie wel meer een

issue, hoewel ze daar niet heel actief mee bezig is. “Ik kijk naar de mooie dingen. Mijn broer en zusjes laten me delen in hun gezinsleven met hun kinderen, ze betrekken me bij hun leven. Dat geldt ook voor vrienden met kinderen. Daarnaast heb ik ook vrienden zonder kinderen en vrienden die ook alleengaand zijn. Dat laatste geeft verbondenheid. Ik word blij van het grote sociale netwerk om me heen.”

Nagel werkt in de kinderopvang. Daarnaast zingt ze in een koor en is ze actief in de kerk, waar ze onder meer als jeugdwerker betrokken is. “Het alleen zijn is soms lastig, als een zusje vertelt dat ze zwanger is,” zegt Nagel. “Maar ik heb goede vrienden om me heen met wie ik deze onderwerpen kan bespreken. Dat is de een-na-beste remedie om hiermee om te gaan.” Het beste middel is het gebed met God. “Met Hem

Fotografie: Jorik Algra

Cocky Drost is relatiecoach en columniste. Ze heeft psychologie gestudeerd aan de Universiteit van Utrecht en volgde de opleiding tot relatiecoach bij Balansgroep in Driebergen. Meer informatie over Cocky en haar werk is te vinden op www.cockydrost.nl.

connectie hebt, misschien zelfs maar één persoon,” zegt Drost. Het zijn mensen met wie je alles kunt delen. Je successen, je plezier, maar net zo goed je kwetsbaarheid, angsten en onzekerheid.”

Met deze onvoorwaardelijke liefde wordt Gods liefde voor mensen benaderd. “Het gaat niet om een goed geloof, maar om relaties, een complete emotionele naaktheid. Dat is wat ik nastreef.

Daarbij gaat het niet dat het altijd om zware onderlinge gesprekken, maar dat je gekend bent door de ander, zoals God jou ook kent én liefheeft.”

Eerlijkheid en mildheid zijn de woorden waar het in de duurzame relaties om gaat. “Hoe kijk je naar jezelf? Als je je angsten, fouten en onzekerheden onder ogen durft te komen, maakt je dat milder. In je relatie met God hoef je je niet beter voor te doen dan je bent. Je wordt

terughoudend in het oordelen van anderen als je met Jezus' ogen naar jezelf en anderen kijkt.”

Het gaat om verbindingen; romantiek is mooi, maar niet noodzakelijk om elkaar lief te hebben

bespreek ik alles waar ik mee zit, de mooie dingen, maar ook waar ik mee worstel.”

Het single-zijn heeft een positieve invloed om haar geloofsleven, vertelt Nagel. “Ik weet me afhankelijk van Hem, in plaats van een partner. Hij laat me niet alleen en geeft me kracht om door te gaan in het leven.” Voor Nagel blijft het een zoektocht met vragen als ‘Waarom is het zo?

Wat is mijn weg?’ Maar het houdt haar niet voortdurend bezig, ‘want hoe krampachtiger je je bezig houdt met zulke onderwerpen, hoe meer het de levensvreugde ontnemt.’ En die levensvreugde heeft Nagel: “Dan raak je meer naar binnen gericht en daar moet je niet in blijven hangen.”

Het alleen zijn levert op dat je je eigen keuzes kunt maken: wat je eet, hoe je je zondag invult, wat je met

vakanties doet. “Maar je moet die keuzes wel zelf maken en dat vergt ook wel de nodige energie. En je moet jezelf vaak uitnodigen bij anderen. Dat is soms een drempel, want het is fijn als iemand anders jou ook een keer uitnodigt. Dat het uitnodigen niet zo vaak gebeurt, vindt ze jammer. Ik snap het ook wel. Het heeft met eigen levens te maken, met volle agenda's.”

Hans

"God gaat met iedereen een weg. Iedereen is waardevol voor Hem." Aan het woord is Hans Zwanenburg. De 49-jarige Zwollenaar is single. Ik vraag hem hoe het is om single te zijn. Hij vertelt dat hij enkele relaties heeft gehad, die allemaal waardevol voor hem zijn geweest, maar niet zijn uitgelopen op samen je leven delen. "Het is belangrijk dat je globaal dezelfde doelen en idealen hebt, en praktisch gezien een beetje hetzelfde in het leven staat. Verder gaat het leven ook zoals het gaat. Dat klinkt misschien als een tegeltjeswijsheid, maar het is wel zo. Een relatie is altijd een aanvulling op, en nooit een oplossing voor iets."

"Leven met een partner heeft wel zo zijn praktische voordelen," vertelt hij. "Je hebt natuurlijk gezelligheid in huis. Als single moet je gezelligheid zelf opzoeken. Maar ook in huishoudelijke zin, het dagelijks 'samenwerken', is het praktischer om met z'n tweeën te zijn." Het alleen zijn is voor Hans echter geen issue meer, waarbij hij aangeeft dat hij dat een aantal jaren geleden ook wel eens lastiger heeft gevonden.

"Als er nu een partner komt, is het goed. Maar als ik haar niet tegenkom, is het ook goed. Het heeft geen invloed op mijn geloof in God. Hij zorgt voor ons, maar Hij runt geen

huwelijksbureau. Hij geeft je wat je nodig hebt! Of je nu alleen of met een partner bent, je leven is altijd zinvol en heeft altijd waarde in Zijn ogen." "Er is dus altijd perspectief als Hij erbij is", zegt Hans. "Maar het is wel goed om contacten te hebben met mensen met wie je je hart en je gedachten kunt delen. Zoek zulke mensen op in je leven, is mijn tip voor wie alleen is."

Er is dus altijd
perspectief als
Hij erbij is

WWWENZO

Steunpunt Bijbelstudie, waar *WegWijs* onderdeel van is, werkt sinds kort samen met LPB media. Het is een 'verloving' tussen beide organisaties, om elkaar te versterken. Voor *WegWijs* betekent het dat bij ieder nummer een speciaal themadossier online komt voor verdere verdieping in het onderwerp.

Deze dossiers zijn te vinden via de website steunpuntbijbelstudie.nl.

Funkyfish.nl heeft goede informatieve blogs

Singlefriendlychurch.com biedt ondersteuning aan kerken die meer single-vriendelijk willen worden (alleen in het Engels maar soortgelijke ondersteuning kan bij Aukelien van Abbema opgevraagd worden, zie haar website aukelienvanabbema.nl)

Stef Bos

Stef Bos is een van de bekendste Nederlandse singer-songwriters. Zijn bekendste hit is het nummer Papa uit 1990. Maar wie de geboren Veenendaler alleen met dit nummer associeert, doet Bos wel tekort.

Zo schreef hij in 1989 het nummer Door De Wind voor de Vlaamse zangeres Ingeborg. Het was de Belgische inzending voor het Eurovisiesongfestival van dat jaar. Ingeborg eindigde op de 19e plaats; maar het nummer kwam een paar jaar geleden weer in de belangstelling, toen zangeres Miss Montreal, pseudoniem van Sanne Hans, het uitvoerde in het televisieprogramma Beste Zangers.

Stef Bos werd in 1961 geboren in een 'gewoon' gereformeerd gezin. Na de vijfjarige lerarenopleiding in Utrecht, vertrok hij naar Antwerpen om kleinkunst te studeren aan de theateropleiding 'Studio Herman Teirlinck'. Tussen 1990 en 1992 speelde Bos de rol van Joop Mengelmoes, de buurman van Samson en Gert en een manusjevan-alles die veel klusjes uitvoerde. Als buurman Joop was hij er verantwoordelijk voor dat de deurbel is stuk gegaan, waardoor alle bezoekers van Samson en Gert hun bezoek aankondigden met: "Ik moest kloppen, want de bel doet het niet."

Bos zingt in het Nederlands, het Vlaams en het Afrikaans, de taal van zijn Zuid-Afrikaanse vrouw. Soms is het vocabulaire van Bos een mengeling van deze drie "Nederlandse" talen. In 2010 verscheen Bos' elfde studioalbum Kloofstraat, waarop deze drie talen op te horen zijn. Het nummer Huistoe is een van de twaalf liedjes op dit album. Het is geschreven in het Afrikaans en gebaseerd op een uitspraak van een weduwnaar uit Wupperthal (provincie West-Kaap). Een klein liedje van zo'n twee minuten.

Het is een liedje over een overleden echtgenote, die belooft aan haar echtgenoot: 'Sy het gesê / Sy wag daar in die wolke op my'. De weduwnaar blijft achter en wacht op de hereniging met zijn vrouw. Tot die tijd doet hij wat zijn hand vindt om te doen: 'Ek werk op die land / Ek oes wat ek saai / Ek gaan terug naar die dorp / Wanneer die son ondergaan'.
Want: 'Al wat ek hier nog het / Is tyd'.

Je ziet het de 'swartman' zeggen, in zijn schommelstoel op de veranda van zijn huis in Wupperthal. Geen boosheid, dat hij alleen achtergelaten is. Niet woedend op God, dat deze man dit nou is overkomen. Het zijn woorden van een man die deze situatie aanvaard. Als een tijdelijke aangelegenheid. Want zijn vrouw 'is huistoe', sy sing in die hemel'. Ze is in goede handen, ze is thuisgekomen. En ze wacht op haar man. Bijna zoals je op je partner wacht na een vakantie of een dag uit vissen: hij komt straks weer thuis en dan is de eenzaamheid opgelost, alsof dat er nooit is geweest.

My vrou is huistoe is een van die kleine liedjes van Bos. Het is niet een 'hidden track', zoals je dat wel eens vaker hoort: het laatste nummer van een cd, dat na afloop even stil is en waarachter een 'vergeten nummer' huist. Nee, "Huistoe" is gewoon terug te vinden. Het biedt enig houvast in barre tijden.

Scan de QR-code en luister naar:
Stef Bos - My Vrou Is Huistoe

Vluchtelingenkerken

Waar waren wij ook al weer gebleven? In de laatste drie nummers van *WegWijs* stonden we stil bij de synode van Emden in oktober 1571. Dat was de eerste gereformeerde synode van Nederlandse kerken, dit jaar 450 jaar geleden. Deze kerkvergadering heeft de structuur en het gezicht bepaald van het gereformeerd kerkverband. Sommige synodeleden stonden aanvankelijk afwijzend tegenover het creëren van classes, synoden en bindende besluitvorming. Maar hun aversie daartegen kon worden weggenomen. Want het ging de meerderheid van de synode - in haar ijver voor een gemeenschappelijke belijdenis en kerkorde - allerminst om een bestuurlijke eenheid te scheppen. Het doel was een duurzame geestelijke eenheid te vormen.

In deze bijdrage willen we onze 'serie' over Emden afronden, door stil te staan bij waar het allemaal mee begon: gereformeerde vluchtelingen in Duitsland en Engeland. Want halverwege de 16e eeuw leefden onze protestantse voorouders onder geloofsvervolging. Wanneer je het rooms-katholicisme niet praktiseerde (door bijvoorbeeld weg te blijven van de mis enz.) dan moest je op je tellen passen. Voor velen werd dat vroeg of laat een reden om huis en haard te verlaten en te vluchten naar een veiliger oord. Dat ging vaak het snelst over het water. Ze staken de Noordzee over naar Londen en andere Engelse steden, of - in het noorden - over de Dollard naar Emden in Oost-Friesland. En over de Rijn bereikten veel vluchtelingen Duitse steden.

Wie waren deze vluchtelingen? Dat waren geen Nederlanders zoals we die vandaag kennen. Het waren Friezen, Zeeuwen, Vlamingen, Hollanders, Groningers en Geldersen. Mensen die niet heel veel met elkaar gemeen hadden. Elkaars taal niet spraken. Een eigen culturele achtergrond kenden, want het maakte in die tijd nogal verschil, of je bijvoorbeeld uit een handelsmetropool als Antwerpen kwam, of van de Veluwe. Ook hun godsdienstige verschillen namen zij mee. Want de één had een afkeer van allerlei religieuze verering van 'heilige' voorwerpen en vond de hostie maar gewoon brood enzovoort. Maar vroeg hem of haar niet hoe een mens *wel* eeuwig behouden wordt. Een ander kon daarover meer vertellen, want die had wel eens op een

geheime samenkomst uit een Bijbel of een 'profijtelijk boekken' horen voorlezen. Weer een ander was lid geweest van een geheime gemeente en had de nodige preken gehoord, zelfs het avondmaal gevierd. Al deze mensen met hun verschillende geografische, culturele en godsdienstige achtergronden, vluchtten naar Londen, Sandwich, Norwich, Emden, Wezel, Heidelberg en naar nog meer andere buitenlandse steden.

Daar troffen ze elkaar aan als gelovigen, uit de Nederlanden (meervoud). Vaak geen gemakkelijke mensen, die door het leven getekend waren. In het buitenland werden ze vaak gewantouwd: zouden het weer van die revolutionaire wederdopers zijn? Die lui hadden immers in 1534/5

Op een meer natuurlijke manier leerden de vluchtelingen dieper na te denken over verschillende theologische dogma's

Münster bezet om daar een 'nieuw koninkrijk' te stichten. Wat een drama heeft zich daar afgespeeld. Zulke onruststokers moest je haarscherp in de gaten houden. In Duitse steden kregen de vluchtelingen bovendien te maken met drammerige lutheranen die hun eigen theologische opvattingen aan de Nederlanders opdrongen. En ook binnen(!) de vluchtelingen gemeenten was het niet altijd pais en vree. Hoe kon het ook anders, in dit chaotische tijdperk?

Tegen deze achtergrond zien we vooral twee ontwikkelingen, die ons de besluitvorming van Emden (1571) beter doen begrijpen. Laten we beginnen bij wat we geloven. Op een meer natuurlijke manier leerden de vluchtelingen dieper na te denken over

verschillende theologische dogma's. Want waarin onderscheiden zij zich van wederdopers? Wat is de betekenis van Christus' menswording en van de doop? En wat geloven lutheranen nu precies - wat ze de Nederlandse vluchtelingen dwingend opleggen - over Christus' aanwezigheid in brood en wijn? En waarom mogen gelovigen - volgens de lutheranen - zich nooit verzetten tegenover een burgerlijke overheid die hen om hun geloof vervolgt? Het zijn slechts enkele voorbeelden van bezinning op het geloof. Zodoende groeide een confessionele vorming onder de Nederlandse vluchtelingen. Want ze werden gedwongen hun geloof inhoudelijk te overdenken en zich daarover publiek te verantwoorden. Tegelijk - en dat is het tweede - zorgden verwarde

situaties waarmee vluchtelingenkerken geconfronteerd werden voor het bevorderen van onderling contact. Er ontstond sterke behoefte aan adviezen van andere gemeenten, aan onderlinge gemeenschap en aan regelgeving. En daarmee groeide eveneens op een natuurlijke wijze een hechter kerkelijk verband van de gemeenten in de verstrooiing. Dit alles verklaart dat wanneer in 1571 voor het eerst een synode van Nederlandse kerken in Emden samenkomt, de geloofsleer en de regering van de kerk zulke belangrijke onderwerpen waren waarover bindende afspraken werden gemaakt.

.....

Huib Noordzij is auteur van o.a. Handboek van de Reformatie en woont in Barneveld

Afhankelijk en toegewijd

In Israël waren huwelijk en gezin heel belangrijk. De Israëlieten kenden Gods gebod om geen echtbreuk te plegen. Ze kenden ook Zijn belofte: als ze leefden in gehoorzaamheid aan Zijn geboden zou Hij hun huwelijken zegenen met nageslacht.

Getrouwd zijn en kinderen hebben was dan ook een teken dat je door God gezegend was. Je kinderen zouden voor je zorgen als je oud was, ze zouden je land erven en je naam in herinnering houden. Omgekeerd was ongetrouwd zijn en kinderloosheid een schande: dan was je blijkbaar niet gezegend. Er zou geen spoor overblijven van jouw bestaan, in de gemeenschap zou je naam worden uitgewist.

Israël was ongehoorzaam en het hele volk leek te worden weggevaagd. Het was als een onvruchtbare vrouw (Jes. 54), verstoken van Gods zegen. Maar eens had God aan Abraham een groot nageslacht beloofd. Nu zorgde Hij zelf voor de vervulling van die belofte. Hij zond Jezus, zijn eigen zoon, een heilig en uniek nageslacht.

Jezus doet niets af aan de waarde van het huwelijk. God had immers de eerste mensen aan elkaar gegeven als man en vrouw. Wat God samengevoegd heeft, mag de mens niet scheiden, zegt Hij (Matt. 19). En toch,

zo maakt Hij vervolgens duidelijk, kán het ter wille van Gods koninkrijk nodig of beter zijn om af te zien van het huwelijk, van seksuele intimiteit en van kinderen. Heel verrassend gebruikt Hij daarvoor het beeld van de eunuch, de ontmande die in Israël geminacht werd omdat hij een dorre boom was. Hoe kan dat?

Dankzij Jezus' gehoorzaamheid tot in de dood kwam uit Hem een nieuw, een *geestelijk* nageslacht voort. En door Hem krijgt de eunuch die vasthoudt aan Gods verbond iets beters dan zonen en dochters: een eeuwige naam in Gods tempel en binnen de muren van Gods stad (Jes. 56).

Het huwelijk van mensen waarmee de Bijbel begint, is niet het ultieme. Het is bedoeld als plaatje, als voorbeeld van het huwelijk van Christus en de kerk waarmee de Bijbel eindigt. Jezus zegt dat er ook mensen zijn die geroepen worden tot een leven zonder echtgenoot of echtgenote en zonder biologisch nageslacht. Dat is niet

altijd een vrije keuze. Het is ook niet altijd gemakkelijk. Maar ook hun leven is een plaatje. Net als de eunuchs aan het hof van een koning kunnen juist zij leven in volledige toewijding aan hun Heer en zorg dragen voor zijn zaak (1 Kor. 7). Zo kunnen ze laten zien dat ze, in hun afhankelijkheid van Hem, alles hebben wat nodig is. Hier en nu krijgen ze al een geestelijke familie: hun broers en zussen in de kerk. En misschien krijgen ze, net als Paulus, geestelijke kinderen. En eens vieren ze samen met hen de bruiloft van het Lam.

.....

Ida Slump-Schoonhoven

Koning Sargon II en zijn eunuchs, reliëfs uit het paleis van Sargon II in Dur- Sharukkin. Nu in het Oriental Institute Museum, Chicago

Sargon II was koning van Assyrië van 721-705 v. Chr. Hij was de opvolger van Salmaneser die Samaria belegerde (2 Kon.17). Niet ver van Ninevé liet hij Dur-Sharukkin bouwen, een nieuwe hoofdstad voor zijn rijk, met een prachtig paleis. Maar toen hij kort na de voltooiing ervan stierf, werd de stad al snel verlaten. In de 19e eeuw werden de ruïnes door archeologen ontdekt.

De wanden van het paleis waren bedekt door metershoge platen ('orthostaten') met reliëfs. Eunuchs, gecasteerde mannen, zijn op die reliëfs afgebeeld zonder baarden. Verder is hun uiterlijk tot in details gelijk aan dat van de koning. Net als hij dragen ze oorringen, armbanden en een dolk; hun kleding is net als die van hem versierd met kwasten aan de zomen. Tulbanden mochten alleen gedragen worden door mensen die in de directe omgeving van de vorst verkeerden. Alles, ook hun gevouwen handen, duidt erop dat de koning hen belangrijke taken toevertrouwt en dat ze hoge posities bekleden.

Onafgeleide aandacht voor God

'Maar ik zeg tegen de ongehuwden en de weduwen: Het is goed voor hen, als zij blijven zoals ik.' (1 Kor.7:8)

Eens volgde ik een workshop over single-zijn op de Kerstconferentie van de HGJB, een conferentie tussen Kerst en Oud en Nieuw voor christelijke jongeren. Ik was daar samen met een vriendin, die al bijna twee jaar een relatie had en op één van de dagen van de conferentie kwam haar vriend ons ook vergezellen. Ik had er dus wel behoefte aan om even te spreken met mensen die het alleen-zijn (of 'single' zoals de gebruikelijke term is) begrepen.

Tijdens deze workshop werd onder andere 1 Korintiërs 7 behandeld. Paulus spreekt hier niet mis te verstane taal. Hij zegt dat het voor singles en weduwen goed is om alleen te blijven. Waarom? Dat legt hij later in het hoofdstuk uit, als hij vertelt dat singles zorg dragen voor de dingen van God en het heilig zijn in lichaam en geest en getrouwde mensen zorg dragen voor de dingen van de wereld en het behagen van hun man of vrouw.

Paulus bedoelt dat niet als bevel, zegt hij later, maar hij heeft er een hoger doel mee; een doel dat voor ons

toewijding aan de Heere, zonder afgeleid te worden' (vers 35).

Toen ik dit gedeelte hoorde op de Kerstconferentie van de HGJB, was dat voor mij echt een verademing. Ik ben - zoals veel christenen, denk ik - opgegroeid met het idee dat een relatie en trouwen op een gegeven moment wel de bedoeling is. Dat maakte dat ik het zag als een activiteit die iedereen afvinkt. Je vindt een baan, je koopt een huis, je trouwt. Hierdoor kan single zijn als afwijkend en zelfs als iets negatiefs worden gezien. Hoewel Paulus vanuit zijn eigen ervaring spreekt en benadrukt dat dit geen bevel van God is, is het enorm bemoedigend om als single in de Bijbel te lezen dat het goed is om alleen te zijn.

Dat betekent niet dat de pijn er niet meer mag zijn. Daar mag en moet over gepraat worden. Op de betreffende workshop was daar ruimte voor en ook op mijn instagrampagina @beantwoordeliefde spreek ik veel vrouwen die hun verdriet met mij delen. Of dat nu het gemis van een

eigen bestwil is. Namelijk 'om u te leiden tot eerbaar gedrag en blijvende

partner om het leven mee te delen, het niet in vervulling gaan van een kinderwens of een diep gevoel van eenzaamheid is. Die pijn mag er zijn, daar mag over gerouwd worden en daar mag naar gevraagd worden.

Maar voor God blijft het daar niet bij. Hij laat hier, in Zijn Woord, zien dat single zijn goed is en Paulus geeft zelfs een opdracht mee: we mogen ons richten op een blijvende toewijding aan God, zonder afgeleid te worden. Of dat alleen voor singles geldt? Dat denk ik niet. Hoewel Paulus hier specifiek deze groep aanspreekt, kunnen we allemaal leren van wat hij hier te zeggen heeft. We mogen zoeken naar momenten van en een leven in onafgeleide aandacht voor God. Zo kunnen we elkaar, of we nu al jaren gelukkig getrouwd zijn of samen met een stel een conferentie bezoeken, vinden in ons gemeenschappelijke doel: leven tot Gods eer.

.....

Hilde Pater, auteur van 'Beantwoorde Liefde: Single in Gods Koninkrijk', ze deed een master politieke sociologie te Rotterdam

De veilige kerk

John Lapré schrijft in dit boek over zijn leven vanuit een beschermde, christelijke opvoeding. Hij laat ons getuige zijn van zijn coming out. Hoe hij alles verloor: contacten, huis, baan. Uit de kast komen was sterven voor Lapré. Zelfs degenen die hij dacht als vrienden te kennen lieten hem vallen. Maar juist daardoor is hij geworden wie hij is. Hij vraagt zich af of we ons niet verliezen in een krampachtig bewaken van de poort, waardoor sommige gelovigen niet naar binnen kunnen gaan. Hoe moeilijk het is voor mensen om met iemand die anders is dan jezelf om te gaan. Aan de hand van vier karakteraspecten van God (wijs, vriendelijk, krachtig en zorgzaam), probeert hij inzichtelijk te maken hoe een christelijke gemeente om kan gaan met homo's. "Vurige liefde zal een zee van zonden bedekken, juist omdat die liefde verschillen overstijgt." De veilige kerk is voor de christelijke gemeente geschreven als stimulans om goed met mede-christenen om te gaan. Het is geschreven vanuit het hart. Mogen we elkaar liefheb-

ben zonder beperkingen? In het derde hoofdstuk wordt de ethisch relationele kant belicht, met de theologische onderbouwing en doordenking. Hebben we als christelijke gemeente de bewogenheid van Christus? Willen we als gemeente een toevluchtsoord, een vesting zijn? Duidelijkheid is heel belangrijk, zodat een ieder zich veilig kan voelen in de kerk of geloofsgemeenschap. "We moeten het met elkaar zien uit te houden, ook als het schuurt", aldus Lapré. Een veilige kerk is terughoudend in het oordelen en geeft ruimte om het leven te ontdekken. Het boek is Printing On Demand verkrijgbaar: het boek wordt alleen op aanvraag gedrukt.

'In vuur en vlam voor de Heiland', en 'Als de hemel de aarde raakt' zijn boeken van de hand van John Lapré, toen nog Kamphuis geheten. (INS)

John Lapré, *De veilige kerk*, POD, RoyalJongbloed, 2019, 144 pag. € 17,50

Een boek waar dit symbool bij staat is geschikt voor persoonlijke studie

Een boek waar dit symbool bij staat is geschikt voor gespreksgroep, bijbelstudiekring etc.

NIEUW! Vreemde vreugde

Om samen te vieren dat Steunpunt Bijbelstudie 75 jaar bestaat, bieden wij je in samenwerking met Kerkpunt en LPB media een mooie Bijbelstudie aan: 'Vreemde Vreugde'. Begin oktober verrassen wij een ieder met zes thema's, zes video's en een werkboek vol opdrachten. Samen met de predikanten Jasper Klapwijk, Gerrit den Broeder, Bart Noort en Arnout Francke verdiepen we ons in de eerste brief van Petrus. Elk thema begint met een groepsbijeenkomst en thuis ontdek je nog meer met de persoonlijke studies. Ga deze uitdaging aan met een Bijbelstudiegroep of gebruik het materiaal voor persoonlijke geloofstoerusting. We wensen je daarbij de 'vreemde vreugde' van Petrus toe!

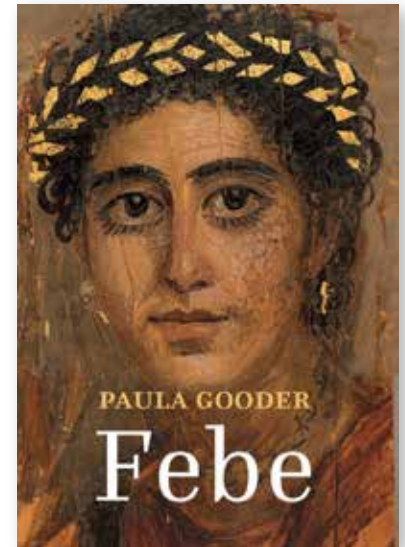
Febe

Paulus noemt Febe in Romeinen 16: 1-2. Hij noemt haar 'onze zuster', 'diaken' en 'patrones' en beveelt haar aan bij de Romeinse gelovigen. Zij moeten haar gastvrij ontvangen en haar helpen waar nodig. Blijkbaar komt Febe tegelijk met de brief in Rome aan. Het is dan ook goed mogelijk dat zij degene is die de brief heeft gebracht. Theologe Paula Gooder werkte deze gedachte uit in haar historische roman die zich afspeelt in de tijd van Paulus' arrestatie en gevangenschap (Handelingen 21-28).

Gooder is geen groot stilist en de vertaling laat soms te wensen over. Maar wat het boek interessant maakt is dat bijna een derde deel in beslag wordt genomen door een verantwoording van de gemaakte keuzes in het verhaal en uitleg over de nieuwtestamentische achtergrond. Gooder vertelt onderhoudend maar niet

heel diepgaand over de plaats van slaven en vrouwen in de wereld van het Nieuwe Testament, de verhouding tussen de Joden en de wet, de verschillende eigennamen en wat daaruit valt af te leiden en nog tal van andere onderwerpen. Vaak verwijst zij daarbij naar Engelstalige literatuur. Regelmatig moet zij erkennen dat er veel onzeker is als het gaat om de eerste christenen. En ook over het leven van Paulus is minder bekend dan we graag zouden willen. Toch slaagt Gooder erin om rond de persoon van Febe een interessant en levendig beeld te schetsen van een vroege christelijke gemeenschap van gelovigen met uiteenlopende achtergronden en van de soms heftige

discussies die daar en toen gevoerd werden. (RK)

Paula Gooder, *Febe: een verhaal. Paulinisch Christendom in narratieve vorm*, 2020, Van Wijnen, ISBN 978 90 519 4579 9, 350 pag. € 19,95

Zinvol daten

Zinvol Daten is het tweede boek van psychologe (en filosofe) Aukelien van Abbema. Net als haar voorgaande boek *Single in de kerk* schrijft de ervaringsdeskundige over de alleengaanden in de kerk.

Het uitgangspunt bij Van Abbema is dat single zijn niet een probleem is. Wie geen relatie heeft, is niet minderwaardig ten opzichte van wie wel een partner heeft of getrouwd is. Immers, we vinden onze bestemming in Chris-

tus, niet in het wel of niet getrouwd zijn. Dat geeft rust, omdat het krijgen van een relatie dus niet een doel op zich is.

In het boek *Zinvol Daten* geeft de auteur een aantal handzame tips voor het aangaan van een date. Dat doet zij vanuit het oogpunt van verbondenheid: verbonden met God, met jezelf, met je omgeving en met de ander. Daten met iemand is in feite niet meer dan elkaar ontmoeten, "datumen" met de ander

Single in de kerk

Aukelien van Abbema is psychologe (en filosofe) en was jarenlang single. Vanuit haar ervaringen schreef zij het boek *Single in de kerk*. Het resultaat is geen verhaal van een zielige vrouw, maar een realistisch boek. De schrijfster maakt helder dat wie niet (meer) getrouwd is of een partner heeft, geen tweederangs kerklid is. Evenmin ben je als alleengaande 'beter', omdat je je meer en vaker kunt richten op God.

Het boek is een resultaat van de datingcursus die Van Abbema in haar kerk heeft gehouden. Mede door de cursus en het boek wil de psychologe duidelijk maken dat een relatie en geen relatie niet voor elkaar onder

doen. Beide burgerlijke staten hebben zo hun voor- en nadelen. Tegelijk wil Van Abbema het taboe rondom het alleen-zijn doorbreken. Wie single is, is niet zielig; wie getrouwd is, is niet niet-zielig.

Single in de kerk is een goede handreiking voor wie in de kerk actief is met mensen, al dan niet met een partner. Het boek is dus niet alleen geschikt voor wie single is, maar ook wie dat niet (meer) is. Ook voor kerkleiders een aangenaam boek. (FT)

Aukelien van Abbema, *Single in de kerk. De mythes en de mogelijkheden*, ISBN 978 90 338 1983 4, Ark Media, 2012, 150 pag. € 18,00 (het boek is tweedehands te verkrijgen)

en elkaar op die manier leren kennen; je hoeft niet gelijk tijdens deze eerste (of tweede of derde) 'afspraken' te trouwen.

Het boek gaat over het zinvol daten. Om zulke afspraken goed te laten verlopen, is het goed om je eigen grenzen en verwachtingen te kennen en om kritisch naar jezelf te kijken. Daar heb je anderen (ook) voor nodig. Niet omdat het moet, maar omdat het je

helpt om te zien waar je goed in bent en wat je verbeterpunten zijn. (FT)

Aukelien van Abbema, *Zinvol daten. Elke relatie begint met een eerste ontmoeting*, ISBN 978 90 338 0033 7, Ark Media, 2013, 183 pag. € 17,50

WegWijs

Uitgeverij van de
Gereformeerde
Bijbelstudiebond

Wegwijs

Thema:
De Luisterpost/Bralectah

- In dit nummer:
- Onmisbare ouderen
 - Barmhartigheid
 - Van alles en nog wat over de LPB

Jubileumnummer
Zestig jaar Gereformeerde
Bijbelstudiebond

mt naar

De *WegWijs* is sinds jaar en dag het magazine van Steunpunt Bijbelstudie. Als je eerdere jaargangen van de *WegWijs* doorbladert, en net als de bladen van de voorgangers van de Bijbelstudie, valt natuurlijk het een en ander op.

De vormgeving is het eerste dat opvalt. Het is net als met een huis: je moet regelmatig een nieuw likje verf op de muren smeren, misschien nog een keer een muurtje verplaatsen en het meubilair vervangen. Zo ook met *WegWijs*. Het tijdschrift krijgt geregeld een nieuwe lay-out, er wordt geschoven met rubrieken en sommige onderdelen worden vervangen door nieuwe elementen.

Inhoudelijk is deze periodiek ook wel veranderd, zeker als je het afzet tegen de eerste uitgaven die net na de Tweede Wereldoorlog verschenen. Dat is ook niet zo gek. In het laatste oorlogsjaar vond de Vrijmaking plaats; na de bevrijding werd hard gewerkt om de jonge zuil een eigen identiteit te geven.

In de afgelopen driekwart eeuw is het accent binnen de gereformeerd-vrijgemaakte zuil verlegd. Je proeft in de artikelen dat het denken over de 'enige ware kerk', waar zeker in de eerste decennia na de Vrijmaking sterk de nadruk op werd gelegd, is ontwikkeld naar een bredere blik. Voor de zogenoemde 'kleine oecumene', waarin toenadering wordt gezocht tussen de gereformeerd-

vrijgemaakte kerk, de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) en de Nederlands Gereformeerde Kerken (NGK), is ook binnen *WegWijs* en het Steunpunt meer ruimte.

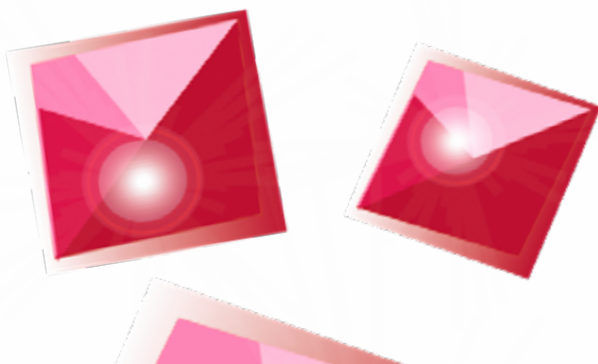
Een interview met de christelijk-gereformeerde predikant en psychiater Bert Loonstra (*WegWijs* #5, 2019) of met de Nederlands-Gereformeerde dominee en docent Peter Strating (*WegWijs* #4, 2021) zorgt niet voor onderlinge kerkelijke wrijvingen. Maar de kerkmuren met andere kerkgenootschappen zijn ook minder hoog dan halverwege de jaren veertig. De protestantse predikant Jaap van der Windt en de jezuïtische Vlaams-Amsterdamse monnik Nikolaas Sintobin kregen in 2018 ook een podium in *WegWijs*.

Ook als het gaat om onderwerpen, is het tijdschrift een bredere weg ingeslagen. Het gaat in *WegWijs* niet meer om lange lappen tekst met uitleg over Bijbelteksten. *WegWijs* gaat om veel meer dan enkel de hermeneutiek van de Schrift. *WegWijs* is een praktische uitwerking van de ondertitel van de Bijbelstudiebond: lezen, leren, leven. Het gaat om het lezen van de Bijbel, om het leren

vanuit die Bijbel en het toepassen van de Bijbel op het dagelijks leven.

Steunpunt Bijbelstudie met haar periodieken bestaat 75 jaar, een leeftijd dat een kroonjuweel als jubileummetaal heeft. Bij dit soort leeftijden is het altijd de vraag of hetzelfde aantal jaren nog voor de boeg liggen. We zullen het niet weten: over 75 jaar hebben verschillende generaties ons inmiddels opgevolgd – tenzij de Here Jezus eerder is teruggekomen.

Veel veranderd in 75 jaar. Maar de Prediker zegt: “Er is niets nieuws onder de zon. Wanneer men van iets zegt: ‘Kijk, iets nieuws,’ dan is het altijd iets dat er sinds langvervlogen tijden is geweest.” Dat is een ontspannende realiteit, om in onze eigen tijd te lezen, te leren en te leven vanuit de Bijbel.

Bubbels

Sinds corona is het begrip ‘bubbel’ ons dagelijks leven binnen gekomen. ‘Blijf zo veel mogelijk thuis’ betekende: alleen fysiek contact met je huisgenoten, met een klein groepje vrienden, met alleen je eigen klasgenoten of met een beperkt aantal collega’s. Blijf in je eigen bubbel!

DAls een bubbel niet te klein is en uit gezellige, leuke, gelijkgestemde mensen bestaat, is zo’n tijdelijke maatregel wel om door te komen. Met je mede-bubbelgenoten maak je er het beste van. Maar ben je single, woon je alleen en werk je thuis dan wordt het een heel ander verhaal. Het leven in zo’n eenpersoons bubbel kan heel zwaar zijn.

Er is buiten, maar net zo goed binnen de kerk veel aandacht voor huwelijk en gezin. Je komt elkaar in allerlei verbanden regelmatig tegen en hebt met dezelfde sores te maken. Vooral als je schoolgaande kinderen hebt vorm je een eigen bubbel. Daar hoef je geen moeite voor te doen, dat gaat vanzelf.

En wat kun je het binnen deze bubbel verschrikkelijk druk hebben.

Als je alleen bent moet je de ontmoeting meestal zelf opzoeken. Het voelt vaak alsof je tot een ‘vergeten’ groep hoort, alsof jij een probleem bent. Of op zijn minst alsof jouw situatie een probleem is. Omdat je niet getrouwd bent, je geen partner hebt is jouw situatie een andere dan die van gezinnen. Beide, singles en gezinnen, hebben hun eigen problemen, terwijl met geen van beide op zich iets mis hoeft te zijn. Het probleem is niet het wel of niet alleengaand zijn, het probleem is de verschillende bubbels waarin men zit. En niet iedereen heeft het daar goed.

Tijd dus om die verschillende bubbels maar eens door te prikken. Zeker in de kerkgemeenschap horen die niet thuis. Immers, allemaal leden van Christus’ lichaam, elkaar tot een hand en een voet zijn, niemand aan zijn eigen lot overlaten, kinderen van één Vader, allemaal levend van genade. Wat een bijzondere gemeenschap! Op de klank af.

Want als je elkaar, getrouwd of single, niet helemaal ziet staan in Zijn licht, dan is er iets goed mis. Dan heb je pas een probleem!

God heeft ons lichaam zo samengesteld dat de delen die het nodig hebben ook zorgvuldiger behandeld worden, zodat het lichaam niet zijn samenhang verliest, maar alle delen elkaar met dezelfde zorg omringen..... Welnu, u bent het lichaam van Christus en ieder van u maakt daar deel van uit.

(1 Kor. 12: 24b – 25, 27)

Het volgende nummer is een speciaal nummer ter gelegenheid van het 75-jarig jubileum

Een verrassende inhoud die je zal inspireren en motiveren

Verschijningsdatum volgend nummer omstreeks 27-11-2021

Thema's volgende nummers

- januari/februari Gods leiding en onze verantwoordelijkheid
- maart/april Levend verlies

ADRESSEN

Voor **abbonementen, adreswijzigingen** etc.:
Administratie steunpunt Bijbelstudie
Postbus 499, 8000 AL Zwolle
tel. 038 427 04 48 (uitsluitend bereikbaar op woensdagochtend tussen 9-12 uur)
Voorkeur gaat uit naar contact per e-mail:
administratie@steunpuntbijbelstudie.nl

WegWijs is een uitgave van de Gereformeerde Bijbelstudiebond
Alles over de bond vind je op
www.steunpuntbijbelstudie.nl.

Redactie *WegWijs*

Hoofdredacteur: Frits Tromp
Eindredacteur: Ida Nijman-Stegeman
Redactieleden: Tonnis Groenveld,
Dieneke van de Kamp,
Ria Kuijper, Piet Zeilstra.

Voor de **inhoud** van *WegWijs*:
Redactiesecretaris: Frits Tromp
Bleeklaan 3M 8921 GW Leeuwarden
e-mail: redactie@steunpuntbijbelstudie.nl

Abbonementen *WegWijs*

Leden van verenigingen die bij steunpunt Bijbelstudie zijn aangesloten, krijgen *WegWijs* gratis. Particulier abonnement: € 17,50 per kalenderjaar.

Opzeggen: schriftelijk of via e-mail vóór 1 december

Losse nummers van *WegWijs* zijn te bestellen via het bestelformulier op de website www.steunpuntbijbelstudie.nl. De kosten zijn: € 3,50 per stuk. Dit is incl. verzendkosten. De betaling van uw bestelling kunt u direct overschrijven naar bankrekening NL87 RABO 0125 8134 06 t.n.v. LPB media te Zwolle o.v.v. *WegWijs*-nummer als betalingsreferentie.

WegWijs is ook verkrijgbaar in **braille, grootletter, digitale** en **gesproken** vorm via CBB, Christelijke Bibliotheek voor blinden en slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. (0341) 565499

Overname van artikelen is alleen toegestaan na toestemming van de redactie.

Vormgeving en opmaak *WegWijs*:
LPB media | www.lpbmedia.nl
Druk: Scholma, Bedum;
ISSN-nummer 0929-2136

*“De HEER is goed,
een vesting in tijden van nood,
hij kent wie bij hem schuilen.”*

Nahum 1: 7